

Sygn. akt V ACa 1400/17

WYROK W IMIENIU RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

Dnia 28 listopada 2018 r.

Sąd Apelacyjny w Warszawie V Wydział Cywilny w składzie następującym:

Przewodniczący: SSA Ewa Kaniok (spr.)

Sędziowie: SA Marcin Strobel

SO del. Joanna Piwowarun - Kołakowska

Protokolant: Aleksandra Napiórkowska

po rozpoznaniu w dniu 28 listopada 2018 r. w Warszawie

na rozprawie

sprawy z powództwa U. (...) Niestandaryzowany Sekurytyzacyjny Fundusz Inwestycyjny Zamknięty z siedzibą w W.
przeciwko B. W.

o zapłatę

na skutek apelacji powoda

od wyroku Sądu Okręgowego w Warszawie

z dnia 26 kwietnia 2017 r., sygn. akt IV C 688/16

I. oddala apelację;

II. zasądza od U. (...) Niestandaryzowany Sekurytyzacyjny Fundusz Inwestycyjny Zamknięty z siedzibą w W. na rzecz B. W. kwotę 4.050 zł (cztery tysiące pięćdziesiąt złotych) tytułem zwrotu kosztów postępowania apelacyjnego.

Joanna Piwowarun – Kołakowska Ewa Kaniok Marcin Strobel

Sygn. akt V ACa 1400/17

UZASADNIENIE

W pozwie z dnia 3.03.2016 r. U. (...) Niestandaryzowany Sekurytyzacyjny Fundusz Zamknięty z siedzibą w W. domagał się zasądzenia od B. W. kwoty 199.020,05 zł z ustawowymi odsetkami do dnia wniesienia powództwa.

W uzasadnieniu pozwu wskazał, że pozwana zawarła z (...) Bank S.A umowę bankową w dniu 23.10.2007 r. na podstawie, której Bank przekazał jej środki pieniężne. Pozwana nie wywiązała się wobec Banku z warunków przedmiotowej umowy i nie dokonywała wpłat zgodnie z jej treścią. W efekcie tego Bank dokonał wypowiedzenia przedmiotowej umowy i jednocześnie wystawił bankowy tytuł egzekucyjny. Następnie wierzyciel (...) Bank S.A. w dniu 27.04.2015 r. dokonał przelewu wierzytelności na rzecz U. (...) Niestandaryzowany Sekurytyzacyjny Fundusz Zamknięty z siedzibą w W.. Wysokość wierzytelności pieniężnej jaka przysługuje na podstawie umowy przelewu wierzytelności została stwierdzona elektronicznym wyciągiem Funduszu. Na dochodzoną wierzytelność składa się

niespłacona należność główna z umowy w wysokości 134.083,30 oraz wymagalne i skapitalizowane odsetki w wysokości 64.936,75 zł. B. W. była wyzwana do spełnienia tego świadczenia, co nie odniosło skutku.

Sąd Okręgowy w Warszawie w wydanym nakazie zapłaty uwzględnił powództwo.

W sprzeciwie pozwana zaskarżyła w całości w/w nakaz zapłaty i wniosła o oddalenie powództwa zgłaszając zarzut przedawnienia, oraz zarzut braku legitymacji czynnej powoda, zarzut nieudowodnienia roszczenia, nieudowodnienia dokonania skutecznego przelewu wierzytelności oraz zarzut wykonania przez pozwaną w całości zobowiązania. Jednocześnie wskazała, że fakt wypowiedzenia umowy przez Bank nie został potwierdzony żadnym dokumentem stanowiącym dowód dokonania tej czynności.

Wyrokiem z dnia 26 kwietnia 2017 r. Sąd Okręgowy w Warszawie w punkcie pierwszym oddalił powództwo; w punkcie drugim zasądził od U. (...) Niestandaryzowany Sekurytyzacyjny Fundusz Inwestycyjny Zamknięty z siedzibą w W. na rzecz B. W. kwotę 14.417 zł tytułem zwrotu kosztów zastępstwa procesowego.

Z ustaleń faktycznych jakie legły u podstaw tego rozstrzygnięcia wynika, że w dniu 23.10.2007 r. została zawarta pomiędzy (...) Bank S.A. z siedzibą w Ł. a B. W. umowa o kredyt złotowy – indeksowany kursem (...), który stanowił w złotych polskich kwotę 63.733,37 zł. W ramach tej umowy oddano kredytobiorcy do dyspozycji w/w kwotę pieniężną na okres 72 miesięcy. Kredyt został przeznaczony na sfinansowanie zakupu samochodu osobowego marki B. (...), rok produkcji 2005 r.

Kredyt został zabezpieczony cesją polisy ubezpieczeniowej AC pojazdu oraz dokonany w umowie przewłaszczeniem tej rzeczy na rzecz kredytodawcy.

Kredytobiorca w osobie B. W. zobowiązał się na podstawie tej umowy do spłaty kredytu wraz z odsetkami w ratach miesięcznych na rachunek kredytującego (...) Banku S.A. Spłata rat kredytowych następować miała w wielkości i w terminach określonych w harmonogramie stanowiącym część umowy i miała następować w złotych polskich.

W przypadku opóźnienia w terminowym regulowaniu rat kredytu ustalonych w harmonogramie Bank miał prawo do wypowiedzenia umowy i wystawienia bankowego tytułu egzekucyjnego. Kredytobiorca w dniu 10.11.2007 r. złożył oświadczenie o poddaniu się egzekucji na podstawie ewentualnego bankowego tytułu egzekucyjnego.

W związku z zaistnieniem zaległości w spłacie kredytu przez kredytobiorcę (...) Bank dokonał wypowiedzenia umowy, z zachowaniem terminu 30 dni. Wypowiedzenie stanowiło pismo Banku z dnia 2.09.2011 r. Wezwano kredytobiorcę do zwrotu całej kwoty udzielonego kredytu.

W dniu 4 stycznia 2010r Następcą prawnym (...) Bank S.A. został (...) Bank S.A.

(...) Bank S.A. w dniu 23.09.2014 r. wystawił bankowy tytuł egzekucyjny przeciwko B. W., z ograniczeniem egzekucji do kwoty 272 653,06 zł. W dniu 6.10.2014 r. (...) Bank S.A. wystąpił do Sądu Rejonowego w P. z wnioskiem o nadanie powyższemu bankowemu tytułowi egzekucyjnemu klauzuli wykonalności. Klauzula wykonalności temuż bankowemu tytułowi egzekucyjnemu przeciwko dłużnikowi B. W. została nadana postanowieniem Sądu Rejonowego w P. w dniu 10.10.2014 r.

Kwota kredytu wraz z ubocznymi świadczeniami nie została dobrowolnie zwrócona przez B. W.. Wierzyciel (...) Bank S.A. wystąpił z wnioskiem o wszczęcie egzekucji na podstawie tego bankowego tytułu egzekucyjnego w dniu 6.11.2014 r.

W dniu 27.04.2015r doszło do zawarcia umowy przelewu wierzytelności objętej bankowym tytułem wykonawczym. Umowę przelewu z (...) Bank S.A. zawarł Sekurytacyjny Fundusz Inwestycyjny Zamknięty U. (...) z siedzibą w W.. O dokonanej czynności przelewu dłużnik B. W. została zawiadomiona pismem z dnia 8.05.2015 r. Wierzyciel (...) Bank S.A. złożył wniosek o umorzenie postępowania egzekucyjnego. Postępowanie egzekucyjne zostało umorzone postanowieniem wydanym przez organ egzekucyjny w dniu 15.06.2015 r.

Postanowienie o umorzeniu postępowania egzekucyjnego zostało zmienione postanowieniem Sądu Rejonowego w P. w dniu 17 marca 2016r.

Zgodnie z wyciągiem z ksiąg rachunkowych powodowego funduszu zadłużenie pozwanej względem strony powodowej wynosi 199.020.05 zł.

Powyższy stan faktyczny Sąd Okręgowy ustalił w całości w oparciu o dowody z dokumentów prywatnych i urzędowych. Stwierdzają one rodzaj i charakter zobowiązania pozwanej, jego wysokość, fakt jego niewykonania i jednocześnie wszystkie okoliczności związane z przejściem praw na powoda i podjęte kroki prawne przez pierwotnego wierzyciela. Zarzut niezawązania się pozwanej z pierwotnym wierzycielem węzłem umowy kredytowej i zarzut braku legitymacji czynnej powoda sąd I instancji uznał za nie uzasadniony.

Podstawą oddalenia powództwa był uzasadniony i skutecznie podniesiony zarzut przedawnienia całego roszczenia.

Zgodnie z art. 123 § 1 pkt. 1 k.p.c. bieg przedawnienia przerywa się przez każdą czynność przed sądem lub innym organem powołanym do rozpoznania spraw lub egzekwowania roszczeń danego rodzaju albo przed sądem polubownym, przedsięwziętą w celu dochodzenia lub ustalenia albo zaspokojenia lub zabezpieczenia roszczenia. Sąd zwrócił uwagę, że wypowiedzenie przez Bank umowy kredytowej zawartej z pozwaną nastąpiło z dniem 2.10.2011 r. Następnie wystawiono przeciwko niej bankowy tytuł egzekucyjny, któremu postanowieniem Sądu z dnia 10.10.2014 r. nadana została klauzula wykonalności. Na tej podstawie bank złożył w dniu 6.11.2014 r. do komornika sądowego wniosek o wszczęcie postępowania egzekucyjnego, które ostatecznie zostało umorzone postanowieniem Sądu w dniu 17.03.2016 r., zaś pozew niniejszej sprawie został złożony w dniu 3.03.2016 r. Istotnym jest, że czynności przelewu wierzytelności dokonano na nowy podmiot w trakcie toczącego się postępowania egzekucyjnego. Roszczenie banku wobec kredytobiorcy o zwrot długu wynikającego z udzielonego kredytu jest roszczeniem związanym z prowadzeniem przez ten Bank działalności gospodarczej. W tym stanie zgodnie z art. 118 k.c. termin przedawnienia roszczenia wynosi trzy lata. Strona powodowa podnosiła, że w przedmiotowej sprawie roszczenie to nie uległo przedawnieniu z uwagi na wszystkie wcześniej wymienione i mające miejsce zdarzenia, które powodowały przerwanie jego biegu.

Wystąpienie z wnioskiem o nadanie klauzuli wykonalności bankowemu tytułowi egzekucyjnemu jak i ostateczne umorzenie postępowania egzekucyjnego powodowało za każdym razem przerwanie biegu przedawnienia roszczenia, co oznaczało, że bieg przedawnienia rozpoczął się na nowo. Jednakże skutek ten mógł odnosić się jedynie w stosunku do podmiotu jakim jest Bank. Stan ten wynika przede wszystkim z ukształtowanego pomiędzy Bankiem i pozwaną szczególnego stosunku, który wynikał z faktu wystawienia przeciwko niej bankowego tytułu egzekucyjnego, którego wystawienie przez Bank zostało uznane za niekonstytucyjne wyrokiem Trybunału Konstytucyjnego z dnia 14 kwietnia 2015 r. Ostatecznie przepis art. 96 – ustawy prawo bankowe, który stanowił podstawę do wystawienia bankowego tytułu wykonawczego na skutek dokonanej nowelizacji ustawą z dnia 25 września 2015 r. – o zmianie ustawy - Prawo bankowe oraz niektórych ustaw - Dz. U. z 2015 r. poz.1854, został wyeliminowany z obrotu prawnego z dniem 27 listopada 2015 r. Co do zasady więc przerwanie biegu przedawnienia na podstawie art. 123 § 1 pkt 1 k.p.c. następuje wyłącznie pomiędzy stronami postępowania tzn. takimi, które są ze sobą wzajemnie powiązane materialnie lub posiadają wzajemne uprawnienia. Jak stwierdził Sąd Najwyższy skutek przerwania przedawnienia zachodzi wyłącznie w granicach podmiotowych i przedmiotowych czynności podjętej przez wierzyciela (SN – wyrok z dnia 19 listopada 2014r – II CSK 196/14). W przypadku dokonanej cesji, pozycja prawna nowego wierzyciela nie jest tożsama z sytuacją prawną wierzyciela pierwotnego jakim był Bank, gdyż przedmiotowa wierzytelność była stwierdzona bankowym tytułem wykonawczym, do którego wystawienia uprawnionym był wyłącznie Bank. Na rzecz Banku (cedenta) mogła być wyłącznie nadana klauzula wykonalności. Nabywca wierzytelności niebędący Bankiem nie może się powoływać na przerwę przedawnienia spowodowaną po pierwsze wystąpieniem z wnioskiem o nadanie klauzuli wykonalności bankowemu tytułowi egzekucyjnemu, a po drugie spowodowaną wszczęciem i zakończeniem postępowania egzekucyjnego na podstawie bankowego tytułu egzekucyjnego zaopatrzonego w klauzulę wykonalności. W rozpoznawanej sprawie wyłącznie z powołanych przyczyn tylko Bank (jako pierwotny wierzyciel) mógł być beneficjentem ponownego rozpoczęcia biegu przedawnienia, które zostało przerwane na skutek podjętych przez niego czynności jako wierzyciela, którego wierzytelność została stwierdzona bankowym tytułem

egzekucyjnym. W razie dokonanej cesji wierzytelności przerwa biegu przedawnienia wywołana złożeniem wniosku o wszczęcie egzekucji zachowuje ten skutek wyłącznie wobec tych cesjonariuszy, którzy mogliby posłużyć się bankowym tytułem egzekucyjnym. W każdej zatem takiej sytuacji jaka miała miejsce w rozpoznawanej sprawie przerwa biegu przedawnienia musi zostać uznana za niebyłą. Bieg terminu przedawnienia w stosunku do nabywcy w takiej sytuacji określa się na zasadach ogólnych (Postanowienie Sądu Najwyższego z dnia 26.10.2016 r.- III CZP 60/16). Roszczenie więc, które stało się wymagalne w październiku 2011 r. podlegało trzyletniemu terminowi przedawnienia. Pozew w niniejszej sprawie został złożony w dniu 3.0.3.2016 r. i stanowił jak dotąd jedyną i bezpośrednią czynność podjętą przez kolejnego wierzyciela w celu takim jaki został określony w art. 123 § 1 pkt 1 k.p.c. Roszczenie więc uległo przedawnieniu, co uzasadniało oddalenie powództwa.

O kosztach postępowania orzeczono na podstawie art. 98 k.p.c.

Apelację od powyższego wyroku wniósł powód zaskarżając go w całości i zarzucił naruszenie:

1. art. 233 § 1 k.p.c. w zw. z art. 231 k.p.c. przez dowolną, a nie swobodną ocenę materiału dowodowego, dokonaną w sposób wybiórczy, a przez to uznanie przez Sąd I instancji, że powód nie wykazał, że roszczenie nie uległo przedawnieniu;
2. art. 509 § 2 k.c. w zw. art. 123 § 1 pkt 1 k.c. w zw. z art. 124 k.c. przez ich błędną wykładnię polegającą na uznaniu, że przerwanie biegu terminu przedawnienia na podstawie art. 123 § 1 pkt 1 k.c. następuje tylko w podmiotowych i przedmiotowych granicach czynności podjętej przez wierzyciela;
3. art. 123 § 1 pkt 1 k.c. w zw. z art. 124 k.c. przez ich błędną wykładnię polegającą na uznaniu, że nie nastąpiło przerwanie biegu terminu przedawnienia poprzez czynności zainicjowane przez wierzyciela pierwotnego w postępowaniu klauzulowym (wniosek o nadanie klauzuli wykonalności).

W konkluzji skarżący wniósł o zmianę wyroku przez uwzględnienie powództwa w całości oraz o zasądzenie kosztów postępowania.

Pozwana wniosła o oddalenie apelacji oraz zasądzenie kosztów postępowania.

Sąd Apelacyjny zważył, co następuje:

apelacja nie jest zasadna i podlega oddaleniu na podstawie art. 385 k.p.c.

Zarzut naruszenia art. 233 § 1 k.p.c. w zw. z art. 231 k.p.c. jest chybiony. Ustalenia faktyczne poczynione przez sąd I instancji są prawidłowe i Sąd Apelacyjny przyjmuje je za własne, podzielając stanowisko Sądu Okręgowego, iż dochodzone roszczenie uległo przedawnieniu.

Chybiony jest zarzut naruszenia art. 509 § 2 k.c. w zw. art. 123 § 1 pkt 1 k.c. w zw. z art. 124 k.c. Sąd Okręgowy dokonał prawidłowej wykładni w/w przepisów i prawidłowo je zastosował. Wykładnia dokonana przez Sąd Okręgowy jest zbieżna z wykładnią stosowaną przez Sąd Najwyższy. W uchwale z dnia 29 czerwca 2016 r., III CZP 29/16, Sąd Najwyższy przyjął, że w razie cesji wierzytelności przerwa biegu przedawnienia wywołana złożeniem wniosku o wszczęcie egzekucji na podstawie bankowego tytułu egzekucyjnego zachowa swój skutek wyłącznie wobec cesjonariuszy mogących posłużyć się bankowym tytułem egzekucyjnym. W pozostałych sytuacjach przerwę biegu przedawnienia uznaje się za niebyłą, zatem bieg terminu przedawnienia w stosunku do nabywcy wierzytelności podlega zasadom ogólnym.

Pogląd ten został powtórzony w uchwale Sądu Najwyższego z 9 czerwca 2017r. III CZP 17/17 (LEX nr 2302761), która stanowi, że „wniosek o nadanie klauzuli wykonalności bankowemu tytułowi egzekucyjnemu nie przerywa biegu przedawnienia roszczenia objętego tym tytułem wobec cesjonariusza niebędącego bankiem.

W uzasadnieniu tej uchwały Sąd Najwyższy wskazał, że w odniesieniu cesji wierzytelności wynikającej z bankowego tytułu egzekucyjnego zachodzi wyjątek od zasady, zgodnie z którą nabywca wierzytelności przejmuje ją w takiej postaci, w jakiej przysługiwała ona zbywcy. Jeżeli podstawę przerwy biegu przedawnienia stanowiła czynność związana z bankowym tytułem egzekucyjnym, skutki tej przerwy są uzależnione od charakteru podmiotu, który nabył wierzytelność. Może on powołać się na przerwanie biegu przedawnienia przez cedenta jedynie wtedy, gdy sam może posłużyć się w obrocie bankowym tytułem egzekucyjnym. Przemawiają za tym stanowiskiem zarówno względy konstrukcyjne, jak i aksjologiczne; bankowy tytuł egzekucyjny, będąc przywilejem dostępnym jedynie wybranej grupie wierzycieli, nie może być stosowany w nadmiernie szerokich granicach, tj. służyć także innym podmiotom, którym ustawodawca nie przyznał możliwości posługiwania się takim tytułem. Założenie to wzmacnia argumentacja, oparta na uznaniu przez Trybunał Konstytucyjny regulacji dotyczącej bankowego tytułu egzekucyjnego za sprzeczną z Konstytucją (wyrok Trybunału Konstytucyjnego z dnia 14 kwietnia 2015 r., P 45/12, OTK-A Zb. Urz. 2015, nr 4, poz. 46). Wyrok ten stanowi dodatkowy argument za ujmowaniem w wąskich granicach wszelkich skutków bankowego tytułu egzekucyjnego oraz - w możliwie szerokim zakresie - za ochroną wartości konstytucyjnych, na które powołał się Trybunał Konstytucyjny.

Powołane wyżej stanowisko Sądu Najwyższego Sąd Apelacyjny podziela i przyjmuje za własne. Z uwagi na powyższe brak jest podstaw do przyjęcia, że dochodzone roszczenie nie uległo przedawnieniu. Powód nie kwestionuje w apelacji ustalenia sądu I instancji, iż roszczenie stało się wymagalne w październiku 2011 r. wobec skutecznego wypowiedzenia umowy kredytu przez Bank z dniem 2.10.2011 r. Sąd Apelacyjny ustaleniem tym jest związany, zatem przyjmuje za sądem I instancji, że do przedawnienia roszczenia doszło po upływie 3 lat od wypowiedzenia umowy tj. 2.10.2014r. Wytoczenie powództwa o zapłatę w dniu 3.03.2016 r. nastąpiło niewątpliwie po upływie terminu przedawnienia.

Mając powyższe na uwadze Sąd Apelacyjny na podstawie art. 385 k.p.c. oddalił apelację. O kosztach procesu za II instancję orzekł zgodnie z wynikiem sporu w oparciu o art. 397 par. 1 i 2 k.p.c.

Joanna Piwowarun – Kołakowska Ewa Kaniok Marcin Strobel